

UN CALENDARI LITÚRGIC BARCELONÍ

per JOAN BELLAVISTA

El calendari tardomedieval que presentem no encapçala cap llibre litúrgic tot i que té les característiques d'un calendari litúrgic, encara que li manquin alguns trets que solen acompanyar altres contemporanis seus. En aquest aspecte es presenta sense la qualificació que indica la categoria que correspon a la celebració de les festes, bé siguin del temporal o del santoral. Per la mateixa raó no s'hi troben les referències als dies que hi ha «Gloria in excelsis» o «Credo». Però el que més sorprèn a primera vista és el fet de trobar-lo formant part del còdex jurídic.

El calendari ocupa les primeres pàgines d'un còdex vaticà que conté els *Usatges de Barcelona*. Es tracta del *Liber Usaticum Barchinonensium*, Ottob. Lat. 3058 de la Biblioteca Apostòlica Vaticana. El calendari és al començament del manuscrit, en els nou primers folis, A-H, seguit de l'inici de l'evangelí de sant Joan i tres perícopes: el fragment de l'anunci a Maria (Lc 1, 26-38), el final de l'evangelí de Marc (Mc 16, 14-20) i les Benaurances (Mt 5, 1-12). Entre els folis 1-20v hi ha els *Usatica Barchinonensium*. La continuació dels folis (21-173) conté *Constitucions, Ordenances i Privilegis de Barcelona*. Un còdex, doncs, amb un calendari seguit de 173 f. més, en pergamí, de 360 × 425 mm. L'estat de conservació del manuscrit és bo; amb tot, cal notar que el calendari, en el mes de gener, presenta un bon nombre d'indrets esborrats, però que afecten poc el seu contingut.

El calendari és complet, de gener a desembre. Els folis, escrits a banda i banda, contenen, cada un d'ells, començant pel principi, un mes de l'any. El text està escrit en lletra gòtica de principis del segle XIV. El tipus de lletra varia quan es tracta d'afegits posteriors, uns de caràcter litúrgic i altres no. Escrit a una columna, cada mes comença amb els mots coneguts de calendaris anteriors. Com a molts d'ells, el format de la primera lletra del principi de cada mes, —les inicials de «Kalenda», la K escrita en tinta vermella i la L en tinta blava— ocupa un espai que correspon-

dria a l'alçada de quatre ratlles. De manera general, la numeració, en xifres romanes, a principi de cada dia del mes (el «nombre auri» i a la «calendació romana») està escrita en tinta vermella, excepte les A majúscules de la lletra dominical que sempre són en blau. La resta de l'escriptura és de color marronós. No hi ha miniatures però la K i la L es presenten molt ornamentades, amb derivacions que poden arribar gairebé al final del foli; sí que n'hi ha, i de gran qualitat, en el text jurídic.

Per tot el que precedeix no sembla que es tracti d'un calendari pensat per a ús litúrgic. El fet d'encapçalar un còdex jurídic potser avala la hipòtesi d'un calendari per a ús dels jutges. De totes maneres, no s'hi veuen indicis que permetin afirmar-ho amb seguretat. Tal vegada podria ser un d'ells el fet que el calendari conté la festa de sant Iu, afegit per una mà posterior.

Pel que fa a la datació del calendari, hi ha certs indicis que permeten acostar-se al moment en què es va escriure. Un d'aquests és la festa de sant Tomàs d'Aquino el dia 7 de març. L'escriptura del sant és un afegit amb lletra lleugerament posterior. Es podria pensar que quan va tenir lloc la canonització del sant el calendari ja estava escrit. Recordem que la canonització del sant fou l'any 1323. És clar que cal admetre la possibilitat que, per raons que ignorem, el sant ja fos canonitzat a l'hora d'escriure el calendari i fos inclòs en ell en data posterior. Si aquest fos el cas no seria gaire posterior si ens atenem al tipus de lletra. Es presenta diferent el cas de sant Iu —canonitzat el 1347— i el de sant Bernardí, que és del segle XV, ja que, tots dos, amb el mateix tipus de lletra afegida posteriorment, són agregats al calendari el dia 19 de maig. El cas de l'entrada al calendari de la festa de la Santíssima Trinitat creiem que té certa semblança amb el de sant Tomàs d'Aquino. El raonament és el mateix. El dia 8 de juny, amb lletra de diferent mà, però semblant a la resta de la mateixa ratlla, escriu *Sancte Trinitatis*. La festa consta inscrita en el calendari romà de l'any 1334.¹

SANTORAL AFEGIT POSTERIORMENT

La llista que ara segueix conté els sants i les santes que figuren en el manuscrit del calendari però que hi foren escrits per mans diferents en distintes èpoques.

7 de març:	Beati Thome de Aquino.
6 d'abril:	Monice vidue matris Santi Augustini.
7 d'abril:	Conversio Sancti Augustini.

1. El professor Gaspar Coll i Rosell, en el seu estudi de les miniatures del manuscrit, diu que va ser obrat amb anterioritat a l'any 1330. Cf. G. COLL, *Manuscrits jurídics i il·luminació*, Montserrat 1995, p. 143. Textos i Estudis de Cultura Catalana 38.

8 d'abril:	Iohannis ante Portam Latinam.
10 d'abril:	Aparitio Sancti Michaelis.
2 de maig:	Sante Olive.
19 de maig:	Sancti Baudili, Sancti Yvonis et Sancti Bernardini.
8 de juny:	Sante Trinitatis.
11 de juny:	Honofri.
2 de juliol:	Elisabet.
9 de juliol:	Secunda translacio Eulalie Barchinone.
31 de juliol:	Traslatio Sancti Severis episcopi.
5 d'agost:	Festum Nivis.
16 d'agost:	Sant Roch.
21 de setembre:	Rafaelis archangeli.
24 de setembre:	Santium stigmatorum Sancti Francisci.
26 de setembre:	Sancti Nicolai de Tolentino.
4 de desembre:	Sancta Barbara.
12 de desembre:	Gabriell archangelus.
18 de desembre:	Gabriell.

Fer memòria de certes dates relacionades amb alguns d'aquests sants fa suposar que el calendari es mantingué en ús durant segles, com ho demostra el fet de les successives incorporacions de noves celebracions. N'hi haurà prou amb aquest petit memorial del moment en el qual el seu culte es fa oficial. Sant Tomàs d'Aquino fou canonitzat l'any 1323. La segona translació de santa Eulàlia va tenir lloc el 1339. La data de la canonització de sant Íu és el 1347. La festa del dia 31 de juliol és de suposar que es tracta de la translació de sant Sever ocorreguda el 1405, arrel del guariment del rei Martí l'Humà. El 1446 fou canonitzat Nicolau de Tolentino, i el 1450 sant Bernardí. Com a dates més tardanes cal tenir en compte que no fou fins al papa Sixte V, franciscà, quan s'autoritza oficialment, amb les conegudes supressions i autoritzacions, el culte a les llagues de sant Francesc. No fou fins l'any 1629 que el papa Urbà VIII confirmà el culte a sant Roc. Que és un calendari català ho confirmen certs detalls com l'expressió totalment en català de *Sant Roch* o bé l'ús de la *f* en lloc de *ph* en la festa de l'arcàngel sant Rafael.

AFEGITS I ANOTACIONS

El santoral posa en evidència el caràcter barceloní del calendari i algunes notes al seu origen litúrgic. Per si no n'hi hagués prou amb la referència a Barcelona, a l'interior del text, el seu caràcter litúrgic es troba sovint en notes i afegits en el manuscrit. Aquestes són de naturalesa diversa: unes es poden considerar de tipus juridico litúrgic. Un cas entre altres seria el del dia 12 de gener, festa de bisbe sant Hilari, on s'afegeix a continuació del sant, *prima die nupciarum* o bé la indicació que es pot

llegir el dia 21 de març, festa de sant Benet, sobre el dia de la celebració de la Pasqua, o les que fan referència al dia de «rogatives» —*clams rogacionum*. N'hi ha de semblants en altres calendaris barcelonins, més o menys pròxims al nostre, i, val a dir, que són molt més riques i variades, tals com la referència a l'inici i final dels temps litúrgics, on comencen i on acaben els dies aptes per celebrar la Pasqua, etc.

Un altre tipus d'anotacions son les que fan referència a l'astronomia, com la del dia 18 de gener que diu, *sol in aquario*, o bé el 15 de febrer *sol in pice*, etc. El fet és comú en calendaris similars al nostre, com es pot veure en el de Barcelona del segle XIV,² on abunden més que en el nostre. També en l'anomenat missal de santa Eulàlia³ hi són més abundants, amb referència a *equinoctium vernale* en el dia XVII kl. Aprilis, *solsticium hyemale* a VIII kl., etc.

En un altre agrupament es poden enquibir les anotacions de tipus diversos. En el nostre cas serien les que es troben el 14 i 22 de febrer, i 28 de juny. La relacionada amb la festa de la càtedra de sant Pere, si bé no l'hem trobada igual en tota la seva integritat, certament és coneguda en altres indrets, com en l'esmentat calendari barceloní del segle XIV, on es llegeix en el mateix dia: *Cedit hiems cathedrato Simone Petro*. La mateixa frase es pot llegir en aquesta diada en el calendari del començament del missal de Mallorca de l'any 1506.⁴ L'altra part de la frase *Ver fugat urbanus estatem Simhporiamum*, el calendari de Barcelona del segle XIV, la posa el dia 26 de maig.

La frase que resulta més sorprenent és la que llegim els dies 14 de febrer i 28 de juny, *bona sagnia*, que sembla que cal relacionar-la com els dies bons per practicar una sagnia, és clar, per motius de salut. Fa pensar-ho el fet de llegir una expressió més explícita com és la que hi ha en el referit calendari de l'Arx. Cat. de Barcelona. El dia 26 de març conté la frase: *Prima dies qui venit post octaba kalendas aprilis no minuas sanguinem*; el mateix contingut reapareix el dia 2 de desembre: *Prima dies qui venit in principio decembris non minuas sanguinem*. Sembla que el sentit de la frase caldria relacionar-lo amb creences medievals relacionades amb la salut de les persones. Frases semblants es poden llegir en calendaris hispànics del final de la primera època medieval, on gairebé a cada mes hi ha escrit algun consell sanitari o medicaments recomanats; és així com el mes de gener hi trobem: *In hoc mense nullo modo sanguinem minuire*.⁵

Un escrit al final del foli, al final del mes de març, amb lletra afegida, és la curiosa nota descriptiva del terratrèmol de Barcelona de l'any 1373.

2. Ms. 185-4, Arx. Cat. de Barcelona (s. XIV).

3. Ms. 116, Arx. Cat. de Barcelona, dit *Missal de Santa Eulàlia*, f. 1-6v.

4. BB-III-I, *Missale secundum usum Alme Maioricensis Ecclesie* 1506.

5. J. VIVES; A. FÀBREGA, *Calendarios hispánicos anteriores al s. XII*. Hispania Sacra, 2 (1949), 135, en la nota n. 2 d'aquesta mateixa pàgina els autors diuen que aquestes sentències ja es troben en Beda (PL, 90, 759-786).

Heus ací el text: «*Dijous, ora de migant a tres de març de l'an MCCCCLXX tres, fo fet gran terratremol en la ciutat de Barchinona, e dura dues ores e quaech lo cap del cluger de les esqeles de la esgleya de Santa Maria de la Mar fins la on togen les esqeles e quech I^a gran pedra de l'arch de la esglea de Sent Just qui es devant l'altar maior de Sent Just.*»

La notícia és suficientment coneguda i coincideix amb l'any que dona Bruniquer.⁶ El cronista precisa que el terratrèmol tingué lloc el dia dos de març però que segons ell era un dimecres. La diferència potser es podria explicar per la dificultat de precisar el moment de la mitjanit en el qual es produí el fenomen per saber, amb més exactitud, a quin dia pertanyia. Bruniquer no concreta els danys ni llocs del succés, però sí els dies i actes de celebració que seguiren els fets; aquests comptaren amb presència del Senyor Rei i de la participació de tots els estaments ciutadans.

Tot i que el calendari presenta poques novetats des del punt de vista litúrgic, el seu interès rau, més aviat, en el conjunt del document i en les seves circumstàncies. No sembla pas un calendari destinat a regular immediatament les celebracions. De fet, hi falten les connotacions dels calendaris sobre la qualificació del grau litúrgic que sol acompanyar a cada dia que s'hi celebra algun sant o misteri, com ja s'ha dit. Seguint el curs de l'estudi sorgeix la pregunta sobre quina seria la raó per la qual el calendari litúrgic forma part d'un còdex jurídic. Per respondre-hi cal assegurar-se, prèviament, de si hi ha raons suficients per creure que la relació entre el còdex i el calendari no és fortuïta. Avala la unitat dels dos documents el fet que el calendari encapçala un mateix còdex. Semblen confirmar-ho unes poques ratlles, mig esborrades, escrites amb lletra més tardana, al final del mes de gener, primer foli. En elles hi llegim, en lletra del segle XVI, dues vegades «*Liber usaticorum barchinonensium*» i «*Usatici barchinonensium*». Una altra cosa és esbrinar la funció del calendari a l'interior del còdex. No hi ha indicis suficients per saber si era una pauta que presentés alguna normativa laboral per als jutges o, simplement, els dies laborables i festius encara que aquesta sembla ser l'explicació més lògica. Igualment els quatre fragments evangèlics del foli que segueix el calendari devien servir per a fer els juraments en els judicis.

El santoral és la part del calendari més extensa i la més interessant. Tot i que ara no es tracta d'entrar a fons en el seu estudi em sembla que continua sent veritat el que J. M. Marquès escriu, citant el doctor Vives Gatell. Segons aquest autor l'interès de recollir els calendaris de cada diòcesi des del segle XII-XV és de permetre conèixer el moment que van ser introduïts els cultes dels sants llegendaris a casa nostra.⁷ El nostre és un calendari diocesà, d'aquí ve que el primer pla l'ocupen els sants de la

6. Rubriques de Bruniquer, *Cerimonial dels magnífics Caballers y Regiment de la Ciutat de Barcelona*, vol. V, pàg. 17, Barcelona 1916.

7. J.M. MARQUÈS, «Els calendaris de Girona», *Miscel·lània Litúrgica Catalana I*, Barcelona 1978, 135.

diòcesi. En tenim una mostra en les celebracions que dedica a santa Eulàlia. La santa, a més del dia de la festa, gaudeix de dues celebracions més: les dues translacions del seu cos (9 de juliol i 23 d'octubre). La festa de la santa, en l'altre calendari diocesà de Barcelona del s. XIV,⁸ conté, a més, el dia de l'octava. És clar que el fet que una festa tingui octava expressa una categoria més elevada de la mateixa festa. Amb tot, resseguint el nostre calendari ens adonem que es tracta d'un gust de l'època que, com a mínim, pensem que és excessiu i que treu importància a les poques festes que per la seva rellevància els correspon tenir.

Tractant-se d'un propi diocesà és natural que hi figurin tots els principals sants del bisbat, tal com passa amb el còdex Vaticà que ens ocupa. En l'esmentat calendari de la seu barcelonina es diu de sant Oleguer que és *archiepiscopus*, cosa que no fa el nostre. El 18 de novembre hi llegim la marca d'identitat, «*Dedicacio sedis Barchinone*», sense que hi afegeixi «*Sancte Crucis Sanctaque Eulalie et Sancti Romani*», com ho fa l'altre calendari de la catedral, més o menys contemporani, del que acabem de parlar. En aquest mateix calendari, a continuació de la dedicació de la catedral, segueixen set dies amb una *dedicatio* a cada un d'ells, cosa que sembla que s'ha d'entendre com aniversaris de dedicació d'altars. Encara que es tracti de sants afegits posteriorment al calendari és de suposar que gaudien d'especial veneració, per bé que no sempre siguin sants locals. Aquest podria ser el cas de santa Oliva, tot i que el nom no apareix en els altres calendaris citats en aquest treball. Igualment convindria conèixer els criteris que ha seguit el redactor del calendari per establir una festa de santa Mònica el mes d'abril, seguida de la de la *Conversio Sancti Augustini*, i això que el calendari no s'oblida pas del sant en el seu lloc tradicional de final d'agost. Tampoc no s'hi troba la festa de *Gabriell* que el nostre anomena dues vegades en el mes de desembre. El nom sant Fructuós, sense cap relleu, apareix el mateix dia de sant Viçens, un tractament ben diferent del que li dóna el sacramentari de Barcelona (s. XIII),⁹ que, a més, incorpora la majoria de sants del país. L'altre sant de l'àrea catalana que surt en el calendari és sant Valeri, el 20 de novembre. El calendari del referit Missal de Mallorca del 1506, també és generós a l'hora d'incorporar sants catalans. Assenyalem, finalment, que el nom del *sant* gairebé mai no va precedit d'aquest adjectiu, i només es fa servir pels sants que s'hi han afegit més endavant. En alguns dies de l'any, una + segurament indica els dies «nefastos» en què, segons les creences dels antics no es podien prendre decisions d'importància.

8. Ms. 185-4. Vegeu nota 2.

9. J. BELLAVISTA, *Sacramentari de Barcelona*, Barcelona 1994.

Ianuaris habet dies XXXta I. Luna XXX

Nox habet horas XVI, dies vero octo

III	A	KL	Circumcisio Domini + D
	b	IIII nonas	Octabe Sancti Stephani
XI	c	III nonas	Octabe Sancti Iohannis
	d	II nonas	Octabe Sanctorum Innocencium
XIV	e	Nonas	
VIII	f	VIII idus	Epiphania Domini
	g	VII idus	Iuliani et Basilice virginis et martyrum
XVI	A	VI idus	
V	b	V idus	
	c	IV idus	
XIII	d	III idus	
II	e	II idus	Victoriani abbatis
	f	Idus	Octabe Epiphanie. Ylarii episcopi. <i>Prima die nuptiarum.</i>
X	g	XIX kalendas	Felicitis martyris
	A	XVIII kalendas	Mauri abbatis. Eufrasina virginis
XVIII	b	XVII kalendas	Marcellini pape et martyris
XII	c	XVI kalendas	Antonii confessoris
	d	XV kalendas	Prisce virginis. Supplicii confessoris <i>Sol in aquario</i>
XV	e	XIIII kalendas	Mauri, Marce, Audifat martyrum
III	f	XIII kalendas	Fabiani et Sebastiani martyrum
	g	XII kalendas	Agnetis virginis et martiris
XII	A	XI kalendas	Vincencii martyris. Fructuosi episcopi
I	b	X kalendas	Emerenciane virginis et martyris
	c	VIIII kalendas	Thimothey episcopi et martyris
IX	d	VIII kalendas	Conversio sancti Pauli
	e	VII kalendas	Policarpi episcopi et martyris
XVII	f	VI kalendas	Iohannis oris aurei
VI	g	V Kalendas	Agnetis secunde virginis et martyris
	A	IIII Kalendas	Valerii episcopi et confessoris
XIII	b	III kalendas	
III	c	II kalendas	

Febreroarius habet dies XXVIII. Luna XXIX

Nox habet horas, XIIII, dies vero decem

XI	d	KL	Ignacii episcopi. Virgite virginis. Vigilia
XIX	e	III nonas	Purificacio sancte Marie virginis
	f	II nonas	Blasi Episcopi et martyris
VIII	g	II nonas	+ D
	A	Nonas	Agathe virginis et martyris
XVI	b	VIII idus	Dorothe virginis
V	c	VII idus	
	d	VI idus	
XIII	e	V idus	Octaba Sancte Marie

II	f	IIII idus	Scolastice virginis
	g	III idus	Vigilia
X	A	II idus	Eulalie virginis et martyris Barchinone
	b	Idus	
XVIII	c	XVI kalendas	Valentini presbiteri et martyris. Marcii. <i>Bona sagnia</i>
VII	d	XV kalendas	<i>Sol in pice</i>
	e	XIIII kalendas	
XV	f	XIII kalendas	
IIII	g	XII kalendas	
	A	XI kalendas	
XII	b	X kalendas	
I	c	IX kalendas	
	d	VIII kalendas.	Catedra Sancti Petri. <i>Festum dementis caput est hiemis orientis. Sedit yems retro catedrato Simone Petro. Ver fugat urbanus. Estatem Simfonianus hinc venit aurum prius qui totus clauditur annus.</i>
IX	e	VII kalendas	Vigilia
	f	VI kalendas	Mathie apostoli
XVII	g	V kalendas	
VII	A	IIII kalenda	+ D
	b	III kalendas	
XIIII	c	II kalendas	

Marcus habet dies XXXI. Luna XXX
Nox habet horas duodecim, dies vero XII

III	d	KL marcius	+ D
	e	VI nonas marcii	
XI	f	V nonas	Emeterii et Celedonis
XIX	g	IIII nonas	
	A	III nonas	
VIII	b	II nonas	Beati Ollegarii episcopi Barchinonensis
	c	Nonas	Beati Thome de Aquino
XVI	d	VIII idus	
V	e	VII idus.	Paciani episcopi
	f	VI idus	
XIII	g	V idus	
II	A	IIII idus	Gregorii pape
	b	III idus	
X	c	II idus	
	d	Idus	
XVIII	e	XVII kalendas aprilis	
VII	f	XVI kalendas	
	g	XV kalendas	
XV	A	XIIII kalendas	
IIII	B	XIII kalendas	
	c	XII kalendas	Benedicti abbatis. <i>Post festum Sancti Bene-</i>

dicti ubicumque invenitur. XIIIa. lluna in dominica proxima. Resurreccio Domini celebratur

XII	d	XI kalendas	
I	e	X kalendas	
	f	IX kalendas	
IX	g	VIII kalendas	Annunciatio Sancte Marie
	A	VII kalendas	
XVII	b	VI kalendas	
VI	c	V kalendas	+D
	d	IIII kalendas	
XIIII	e	III kalendas	
III	f	II kalendas	

Aprilis habet dies XXX. Luna XXXI
Nox habet horas decem, dies vero XIII

	g	KL Aprilis	Marie egyptiace
XI	A	IIII nonas	
	b	III nonas	
XIX	c	II nonas	Ambrosii episcopi et confessoris. Ysidori
VIII	d	Nonas	
XIX	e	VIII idus	<i>Monice vidue matris sancti Agustini</i>
	f	VII idus	<i>Conversio sancti Augustini</i>
	g	VI idus	<i>Iohannis ante Portam Latinam</i>
XVIII	A	V idus	
II	b	IIII idus	<i>Aparitio Sancti Michaelis</i>
	c	III idus	Leonis pape et confessoris
X	d	II idus	
	e	Idus	
XVIII	f	XVIII kalendas	madii Tiburcii et Valerii
VII	g	XVII kalendas	<i>Clavis rogacionum</i>
	A	XVI kalendas	Sanctorum XVIII martyrum
XV	b	XV kalendas	
IIII	c	XIIII kalendas	
	d	XIII kalendas	
XII	e	XII kalendas	
I	f	XI kalendas	
	g	X kalendas	
IX	A	IX kalendas	Georgi martyris
	b	VIII kalendas	
XVII	c	VII kalendas	Marchi evangeliste
VI	d	VI kalendas	Cleti pape et martyris
	e	V kalendas	
XIIII	f	IIII kalendas	Vitalis martyris
	g	III kalendas	Petri martyris de ordine predicatorum
	A	II kalendas	

Madius habet dies XXXI. Luna XXX
Nox habet horas octo, dies XVI

XI	b	KL madius	Apostolorum Philippi et Iacobi
	c	VI nonas	Athanasi episcopi <i>et sante Olive</i>
XIX	d	V nonas	Invencio sancte crucis + D
VIII	e	IIII nonas	
	f	III nonas	
XVI	g	II nonas	Iohannis ante Portam Latinam
V	A	Nonas	
	b	VIII idus	Revelatio sancti Michaelis
XIII	c	VII idus	Translatio sancti Andree apostoli
II	d	VI idus	Gordiani et Epimachi
	e	V idus	Poncii martyris
X	f	IIII	Nerey et Achillei et Prancracii matyrum
	g	III idus	Victoris et Chorone martyrum
XVIII	A	II idus	
VII	b	Idus	
	c	XVII kalendas iunii	
XV	d	XVI kalendas	
IIII	e	XV kalendas	
	f	XIIII kalendas	Potenciane virginis. <i>Sanct Baudili, sancti Yvo-</i> <i>nis et sancti Bernardini</i>
XII	g	XIII kalendas	
I	A	XII kalendas	
	b	XI kalendas	Quit<er>ie virginis
IX	c	X kalendas	Translatio beati Dominici
	d	IX kalendas	Donaciani et Rogacioni martyrum
XVII	e	VIII kalendas	Urbani episcopi et martyris
VI	f	VII kalendas	
	g	VI kalendas	
XIIII	A	V kalendas	Germani episocpi et confessoris. <i>Bona sagnia</i>
III	b	IIII kalendas	
	c	III kalendas	Felicis pape
XI	d	II kalendas	Patronille virginis

Iunius habet dies XXX. Luna XXIX.
Nox habet horas sex, dies vero XVIII.

	e	KL Iunius	Nichomedis martyris
XIX	f	IIII nonas	Marcelli et Petri martyrum
VIII	g	III nonas	
XVI	A	II nonas	
V	b	Nonas	Bonifacii martyris
	c	VIII idus	
XIII	d	VII idus	
II	e	VI idus	Medardi et Gillardi martyrum. <i>Sancte Trinitatis</i>
	f	V idus	Primi et Feliciani martyrum
X	g	IIII idus	

	A	III idus	Bernabe. <i>Honofri</i>
XVIII	b	II idus	Basilidis, Cirini martyrum
VII	c	Idus	Antonii confessoris de ordine minorum. <i>Mayor dies anni</i>
	d	XVIII kalendas iulii	
XV	e	XVII kalendas	Viti et Modesti martyrum
III	f	XVI kalendas	Quirici et Iulite et Ferioli martyrum
	g	XV kalendas	
XII	A	XIII kalendas	Marci et Marcelliani martyrum
I	b	XIII kalendas	Gervasii et Prothasii
	c	XII kalendas	
IX	d	XI kalendas	
	e	X kalendas	
XVII	f	IX kalendas Virgilia	
VI	g	VIII kalendas	Nativitas sancti Iohannis babtiste
	A	VII kalendas	
XIII	b	VI kalendas	
III	c	V kalendas	Sanctorum Iohannis et Pauli
	d	III kalendas	Vigilia apostolorum Petri et Pauli
XI	e	III kalendas	Petri et Pauli
	f	II kalendas	Commemoracio sancti Pauli

Iulius habet dies XXXI. Luna XXX.

Nox habet horas VIII, dies vero XVI.

XIX	g	KL Iulius	Octabe Sancti Iohannis babtiste
VIII	A	VI nonas	<i>Elisabet</i>
	b	V nonas	
XVI	c	III nonas	Translacio beati Martini
	d	III nonas	
	e	II nonas	Octabe apostolorum Petri et Pauli
XIII	f	Nonas	
II	g	VIII idus	
	A	VII idus	<i>Secunda translacio Eulalie Barchinone</i>
X	b	VI idus	Septem fratrum et sancti Christofori
	c	V idus	Translacio Sancti Benedicti abbatis
XVIII	d	III idus	
VII	e	III idus	Margarite +
	f	II idus	<i>Dies caniculares incipiunt hic</i>
XV	g	Idus	
III	A	XVII kalendas	Sancti Alexii confessoris et laici. Augusti
	b	XVI kalendas	Iuste et Ruphine virginum
XII	c	XV kalendas augusti	
I	d	XIII kalendas	
	e	XIII kalendas	
IX	f	XII kalendas	Praxidis virginis. Victoris martyris
	g	XI kalendas	Marie Magdalene
XVII	A	X kalendas	Apolinaris matyris
VI	b	IX. kalendas	Christine virginis. Vigilia

	c	VIII kalendas	Iacobi apostoli et Sancti Cucuphatis martyris
XIII	d	VII kalendas	Sancte Anne
III	e	VI kalendas	Felicis Nolencis
	f	V kalendas	Nazarei et Celsi martyrum
XI	g	IIII kalendas	Felicis <i>et Marte</i>
	A	III kalendas	Abdon et Sennen
XVIII	b	II kalendas augusti	<i>Translacio sancti Severi episcopi</i>

Augustus habet dies XXXI. Luna XXX

Nox habet horas decem, dies vero XIII

XIII	c	KL Augusti	Vincula Sancti Petri et Sancti Felicis + D
XVI	d	IIII nonas	Sancti Stephani pape
V	e	III nonas	Invencio Sancti Stephani
	f	II nonas	
XIII	g	Nonas	Dominici confessoris. <i>Festum Nivis</i>
II	A	VIII idus	Iusti et Pastoris. Transfiguracio Domini. Sixti episcopi
	b	VII idus	Donati episcopi et martyris
X	c	VI idus	Cyriaci, Largi, Maragdi martyrum
	d	V idus	Romani martyris. Vigilia
XVIII	e	IIII idus	Laurencii martyris
VII	f	III idus	Tribucii martyris
	g	II idus	Clare virginis
XV	A	Idus	Ypoliti martyris
III	b	XVIII kalendas sptembris	Eusebii presbiteris. Vigilia
	c	XVIII kalendas	Assumpcio sancte Marie
XII	d	XVII kalendas	<i>Sant Roch</i>
I	e	XVI kalendas	Octabe Sancti Laurencii
	f	XV kalendas	Agapiti martyris
IX	g	XIIII kalendas	Sancti Ludovici confessoris et episcopi de ordine minorum
	A	XIII kalendas	Bernardi abbatis
XVII	b	XII kalendas	
	c	XI kalendas	Octabe sancte Marie. Thymotei martyris et Symphoriani
	d	X kalendas	Vigilia
XIII	e	VIIII kalendas	Sancti Bartholomei apostoli
III	f	VIII kalendas	Genesii atque Genesii martyrum
	g	VII kalendas	
IX	A	VI kalendas	Ruphi martyris. Cesarii episcopi et confessoris
XIX	b	V kalendas	Augustini episcopi. Iuliani martyris
	c	IIII kalendas	Decolacio Sancti Iohannis baptiste
VIII	d	III kalendas	Felicis et Audacti martyrum
	e	II kalendas	Octabe Sancti Bartolomei

September habet dies XXX. Luna XXIX
Nox habet horas XII, dies vero totidem

XVI	f	KL September	Egidii abbatis
V	g	IIII nonas	Antonii martyris
	A	III nonas	
XIII	b	II nonas	Marcelli martyris + D
II	c	Nonas	<i>Hic finiscunt dies caniculares</i>
	d	VIII idus	+
X	e	VII idus	Eunumi episcopi et confessoris. Vigilia
	f	VI idus	Nativitas sancte Marie
XVIII	g	V idus	Gorgonii martyris et Dorothi
VII	A	IIII idus	Salvi episcopi et confessoris
	b	III idus	Prothy et Iacinti martyrum. Eugenie virginis
XV	c	II idus	
	d	Idus	
	e	XVIII kalendas	
		octobris	Exaltacio Sancte Crucis
XII	f	XVII kalendas	Nichomedis presbiteri
I	g	XVI kalendas	Euphemie virginis
	A	XV kalendas	
IX	b	XIIII kalendas	
	c	XIII kalendas	
XVII	d	XII kalendas	Vigilia
VI	e	XI kalendas	Mathei apostoli. <i>Et Rafaelis archangeli.</i> +
	f	X kalendas	Mauricii sociorumque eius
XIII	g	IX kalendas	Tecle virginis
III	A	VIII kalendas	<i>Festum sanctorum Stigmatorum sancti Francis</i>
	b	VII kalendas	
XI	c	VI kalendas	<i>Sancti Nicolai de Tolentino</i>
XIX	d	V kalendas	Cosme et Damiane martyrum
	e	IIII kalendas	
	f	III kalendas	Michaelis Archangeli
	g	II kalendas	Iheronimi presbiteri

October habet dies XXXI. Luna XXIX
Nox habet horas quatuordecim, dies decem

XVI	A	KL October	Remigii et Tomini (<i>sic</i>)
V	b	VI nonas	Leodegarii
XIII	c	V nonas	Enaldi et Ualdi confessorum + D
II	d	III nonas	Beati Francisci confessoris
	e	III nonas	Apolinaris episcopi et confessoris
X	f	II nonas	Fides virginis et martyris
	g	Nonas	Marchi pape et confessoris
XVIII	A	VIII idus	Dyonisii, Rustici et Eleuterii martyrum
VII	b	VII idus	
	c	VI idus	

XV	d	V idus	
IIII	e	IIII idus	
	f	III idus	Geraldi confessoris
XII	g	II. Idus	Calixti pape et martyris
I	A	Idus	
	b	XVII kalendas novembris	
IX	c	XVI kalendas	
	d	XV kalendas	Luce evangeliste
XVII	e	XIIII kalendas	
VI	f	XIII kalendas	Translacio sancti Valerii episcopi et confessoris
	g	XII kalendas	Undecim milia virginum
XIIII	A	XI kalendas	+
III	b	X kalendas	Translacio sancte Eulalie
	c	IX kalendas	Innumerabilium martyrum
XI	d	VII kalendas	
	e	VII kalendas	
XIX	f	VI kalendas	Vincencii martyris. Vigilia
	g	V kalendas	Apostolorum Symonis et Iude
	A	IV kalendas	
XV	b	III kalendas	
V	c	II kalendas	Quintini martyris. Vigilia

November habet dies XXXta et luna XXX

Nox habet horas XVI, dies octo

	d	KL November	Festivitas Omnium Sanctorum
XIIII	e	IIII nonas	Commemoracio fidelium
II	f	III nonas	Passio innumerabilium martyrum
	g	II nonas	
X	A	Nonas	+ D
	b	VIII idus	Sancti Severii episcopi. Leocardi confessoris
XVIII	c	VII idus	
VII	d	VI idus	Quatuor coronatorum
	e	V idus	Passio imaginis domini
XV	f	IIII idus	
IIII	g	III idus	Martini episcopi et confessoris
	A	II idus	Emilliani presbiteri et confessoris
XII	b	Idus	Bricii episcopi et confessoris
I	c	XVIII kalendas decembris	
	d	XVII kalendas	
IX	e	XVI kalendas	
	f	XV kalendas	Asciscli et Victorie martyrum
XVII	g	XIIII kalendas	Dedicacio sedis Barchinone
VI	A	XIII kalendas	Sancte Elisabet
	b	XII kalendas	Petri Alexandrini episcopi et martyris
XIIII	c	XI kalendas	Columbani abbatis et confessoris
III	d	X kalendas	Cecilie virginis

	e	IX kalendas	Clementis pape
XI	f	VIII kalendas	Grisogoni martyris
XIX	g	VII kalendas	Katerine virginis
	A	VI kalendas	Lini pape et martyris
VIII	b	V kalendas	Facundi et Primitivi martyrum. Vitalis
	c	IIII kalendas	+
XVI	d	III kalendas	Saturnini martyris. Vigilia
V	e	II kalendas	Andrei apostoli

December habet dies XXXI. Luna XXX

Nox habet horas XVIII, dies vero VI

XIII	f	KL December	
II	g	IIII nonas	
	A	III nonas	
X	b	II nonas	<i>Sancte Barbara</i>
	c	Nonas	
XVII	d	VIII idus	Nicolay episcopi et confessoris
VII	e	VII idus	+ D
	f	VI idus	Concepcio sancte Marie
XV	g	V idus	Leochadii virginis
IIII	A	IIII idus	Eulalie virginis
	b	III idus	Pauli Narbone archiepiscopi et confessoris
XII	c	II idus	<i>Gabriell archangelus</i>
I	d	Idus	Lucie virginis. <i>O sapientia. Minor dies anni</i>
	e	XI (<i>sic</i>) kalendas ianuarii. XIX kalendas ianuarii	
IX	f	XVIII kalendas	
	g	XVII kalendas	
XVII	A	XVI kalendas	
VI	b	XV kalendas	Expectacio Sancte Marie. <i>Gabriell</i>
	c	XIIII kalendas	
XIIII	d	XIIII kalendas	Vigilia
III	e	XII kalendas	Thome apostoli
	f	XI kalendas	+
XI	g	X kalendas	
XIX	A	IX kalendas	Vigilia Natalis Domini
	b	VIII kalendas	Natale Domini
VIII	c	VII kalendas	Stephani prothomartyris. <i>Bona sagnia</i>
	d	VI kalendas	Iohannis apostoli et evangelite
XVI	e	V kalendas	Sanctorum Innocencium
	f	IIII kalendas	Thome martyris Cantuaricensis archiepiscopi. Columbe virginis
	g	III kalendas	
	A	II kalendas	Silvestri pape et confessoris